

PREPOZNAJMO POTENCIJAL RADNIH
MIGRACIJA U BOSNI I HERCEGOVINI:
DOKAZI I NAREDNI KORACI

UNLEASHING THE POTENTIAL FOR LABOUR
MIGRATION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA:
**DISCUSSION ON EVIDENCE
AND WAYS FORWARD**

SARAJEVO - SWISSÔTEL · 10:00 -13:30
26. SEPTEMBAR 2023. / 26 SEPTEMBER 2023

KONFERENCIJSKI IZVJEŠTAJ

Konferencija „Prepoznamo potencijal radnih migracija u Bosni i Hercegovini: Dokazi i naredni koraci“ održana je 26.09.2023. godine u Sarajevu. Ova konferencija jedna je od prvih takve vrste u području migracija, a organizovana je u partnerstvu javnog i privatnog sektora, akademske zajednice i UN-a. Okupila je više od 60 učesnika iz relevantnih područja, označivši početak multisektorskog rada na dugoročnim politikama i programima u oblasti migracije radne snage u Bosni i Hercegovini, tako pruživši platformu za razmjenu informacija, ideja i iskustva, te promociju učinkovitih praksi vezanih za upravljanje radnim migracijama. Konferencija je pružila priliku svim zainteresiranim stranama da istraže kritična pitanja, razmijene inovativne ideje i potaknu stvaranje veza koje će nedvojbeno oblikovati budućnost.

Konferenciju je otvorila prezentacija Studije „Pogledi poslodavaca na integraciju migranata na tržište rada u Bosni i Hercegovini“. Studija je zajednički poduhvat Sarajevo School of Science and Technology (SSST) i IOM-a, a provedena je u periodu od januara do marta 2023. godine, prikupljajući odgovore 60 kompanija iz tri ciljana sektora: građevinarstvo, turizam/usluge i poljoprivreda. Studija je imala za cilj istražiti potrebu za radnim migrantima i spremnost da se udovolji specifičnim potrebama i zahtjevima radnih migranata unutar kompanija iz odabranih sektora. Ovo je prva studija koja pokriva ovu tematiku i pruža dokaze o potrebama organizacija privatnog sektora u odnosu na radne migrante, stvarajući prostor za buduće političke inicijative na ovom polju.

Nakon prezentacije Studije uslijedile su dvije edukativne panel diskusije:

Panel diskusija 1: Uloga migracija u podsticanju ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Panel diskusija okupila je raznoliku grupu stručnjaka, uključujući vladine zvaničnike, IOM, diplomate i predstavnike privatnog sektora koji svojim radom zajednički igraju ključnu ulogu u oblikovanju ekonomskog pejzaža Bosne i Hercegovine. Panelisti su podijelili svoja iskustva, uvide i strategije vezane za uticaj migracija na ekonomski rast u zemlji. Tijekom ovog panela, stručnjaci su razmijenili svoja razmišljanja i o uticaju pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji na migracijske tokove (unutrašnje i vanjske migracije). Izneseni osvrti i potencijalna rješenja o kojima se razgovaralo naglašavaju važnost iskorištavanja prednosti migracija uz rješavanje njenih izazova.

Panel diskusija 2: Naredni koraci – Koji su budući scenariji? Panel je pozvao različite aktere uključene u oblikovanje budućnosti tržišta rada u Bosni i Hercegovini, uključujući vladine zvaničnike, predstavnike privatnog sektora, međunarodnih razvojnih agencija i akademske zajednice. Panel je pružio platformu za diskusiju o nizu kritičnih tema, uključujući strategije vladinih institucija za rješavanje problema nedostatka radne snage u zemlji, stavove i moguća rješenja koja nude organizacije privatnog sektora, kao i međunarodna iskustva u rješavanju

ovog fenomena, istražujući kako saradnja između javnog, privatnog sektora i akademske zajednice može potaknuti inovacije, društvenu otpornost i inkluzivnost u našem globalnom društvu.

Ključni zaključci konferencije su sljedeći:

1. Postoji konsenzus da Bosna i Hercegovina treba strukturirati politike migracije radne snage kao jednu od mjera za popunjavanje rastućih nedostataka radne snage; Strukturirane migracijske politike su vrijedan alat u rješavanju pitanja nedostatka radne snage. Razvoj prilagođenih i dobro definisanih politika koje balansiraju potrebe privatnog sektora sa pozitivnim pravnim propisima može olakšati redovne puteve međunarodne radne snage da popuni određena radna mjesta. Takve politike mogu pomoći privlačenju i raspoređivanju radnih migranata sa potrebnim vještinama i ekspertizom, te osigurati zaštitu njihovih prava. Za zemlju je od najveće važnosti da osigura adekvatnu saradnju među zainteresovanim stranama, uključujući javni, privatni sektor, akademsku zajednicu, civilno društvo i međunarodne organizacije kako bi razvila sveobuhvatne i efikasne politike migracije radne snage koje će koristiti i zemlji i stranim radnicima.
2. Partnerstvo i konsenzus su potrebni da bi se ovaj proces pokrenuo naprijed, to je proces sa više aktivnih sudionika; Jačanje koordinacije i partnerstva među ključnim akterima ključno je za uspjeh, pomažući usmjeravanju različitih napora, stvaranju sinergije i podrške efikasnijem postizanju zajedničkih ciljeva. Nastavak šireg dijaloga zainteresovanih strana smatra se alatom koji pomaže ovom procesu i podržava identifikaciju jasnih ciljeva i kanala komunikacije za podsticanje saradnje.
3. Procedura zapošljavanja za integraciju međunarodne radne snage na tržište rada u zemlji traju predugo; Prihvaćeno je stajalište da postojeće zakonodavstvo nije usklađeno s potrebama tržišta rada, te da je reforma neophodna. Osim toga, izražena je snažna potreba za integrisanim rješavanjem dugotrajnih i složenih procedura zapošljavanja sa kojima se međunarodni radni migranti često suočavaju, a koje ometaju njihovu mobilnost i različite mogućnosti za njih i zemlju domaćina. Više relevantnih aktera je identifikovalo potrebu ne samo da se prilagode sadašnje politike koje usmjeravaju integraciju migranata na tržište rada, već i potrebu za razvojem imigracione strategije i politike specifične za radnu migraciju, kao i za rješavanje ovog kompleksnog pitanja.
4. Podaci su naročito relevantni i ključni za efikasno održavanje politika migracije radne snage; Odlučivanje zasnovano na podacima ključno je za dizajniranje, implementaciju i praćenje politika migracije radne snage koje efikasno rješavaju nedostatak radne snage, a istovremeno osiguravaju dobrobit kako zemlje domaćina, tako i radnih migranata. Podaci su potrebni u svrhu politika – mogu pomoći sudionicima da identifikuju specifične industrije ili regije koje se suočavaju s nedostatkom radne snage, omogućavaju procjenu postojećih politika migracije radne snage, pomažu u usmjeravanju napora za zapošljavanje u zemljama odredišta, ali također mogu pomoći u identifikaciji slučajeva eksploatacije ili zlostavljanja radnika, osiguravajući zaštitu i pravedan tretman stranih radnika.
5. Mjere koje prate uključivanje i pristup pravima i obavezama radnih migranata; Integracija radnih migranata u društvo je pitanje koje se vrlo često zanemaruje, a istaknuto je tijekom konferencije kao značajan aspekt koji zahtijeva dalju pažnju i podršku sudionika na državnom i lokalnom nivou. Sticanje jezičkih vještina, pristup obrazovanju i socijalna inkluzija samo su neke od prioritarnih oblasti koje su identifikovane i kojima se treba baviti u okviru ovog procesa. Predstavnici vlasti na različitim nivoima i zajednice su pozvane da budu partneri sa drugim zainteresovanim stranama u razvoju politika i programa koji olakšavaju proces integracije kako bi se osigurala dobrobit migranata i njihov doprinos društvu.

Zaključno je konstatovano da diskusije i veze ostvarene na konferenciji nisu kraj već početak procesa ka pozitivnim promjenama. Stečeni uvidi, generisane ideje i partnerstva formirana tijekom ovog događaja poslužiti će kao temelj za rad ključnih aktera koji tek slijedi, stoga moramo nastaviti sarađivati, raditi na inovativnim rješenjima i pokretati promjene u sferama naše stručnosti i odgovornosti.